

ڈاکٹر صابر مرزا

دُنیا اندر ہمیشاں اللہ تعالیٰ سُن بکھریاں بکھریاں شخصیتاں پیدا کیتیاں
ہین۔ کسے سیاست پنج اپنا ناں کڈھیا تہ کوئی بڑا سائنس دان بنیا، کوئی تاریخ دان
ہو یا تہ کوئی شاعر، کوئی مذہبیات ناما ہر ہو یا تہ کوئی معاشیات نا، اسے طراں ہر ہر
علاقے پنج وی اسے طراں نیاں شخصیتاں پیدا ہونیاں آئیاں ہین۔ خطہ پیر پنجال
وی اس لحاظ نال بہوں ہیلّا ثابت ہو یا ہے تہ زندگی نے بکھرے بکھرے شعبیاں
نال تعلق رکھنے والیاں کئی اک شخصیتاں اس خطے پنج وی پیدا ہونیاں آئیاں۔
مرحوم ڈاکٹر صابر مرزا خطہ پیر پنجال نی اک معروف شخصیت سن۔ انہاں
شعروادب پنج خوب ناں کمایا۔ اوہ اُردو، پہاڑی، گوجری تہ پنجابی پنج شاعری
کرنے سن۔ تحقیق نے میدان پنج وی انہاں چوکھا کم کیتا ہے۔

صابر مرزا ہوراں نا جنم ۷۷ مئی ۱۹۴۷ء کی تھنہ منڈی تحصیل نے پڑھوٹ
 گراں پنج حاجی مرزا وزیر محمد ہوراں نے کھر ہويا۔ ابتدائی تعلیم اپنے آبائی
 علاقے تھیں ہی حاصل کیتی تہ ۱۹۶۵ء پنج میٹرک نا امتحان پاس کیتا۔ ایہہ
 امتحان پاس کرنیاں ہی انہاں کی محکمہ تعلیم پنج بحیثیت اُستاد پھرتی کری دتا گیا،
 جتھے اوہ جون ۱۹۸۸ء تکر تعینات رہے تہ جولائی ۱۹۸۹ء تھیں اوہ ریاستی کلچرل
 اکادمی نے راجوری آفس نے پہلے کلچرل آفیسر تعینات ہوئے، جتھوں ترقی
 کری تہ اوہ سپیشل آفیسر فار کلچرل ایکٹی ویٹیز گریڈ فیسٹ بنے تہ اتھوں ہی
 سبکدوش ہوئے۔ اسراں اک لحاظ ناں انہاں نا تعلیمی سلسلہ کجھ چر واسطے رُکی
 گیا، وراوہ اس سلسلے کی اگے بدھانے واسطے کوشش کرنے رہے تہ اس کوشش
 نے نتیجے پنج انہاں ۸۵-۱۹۸۴ء پنج گریجویشن فی ڈگری حاصل کیتی تہ بعد پنج
 ایم۔ اے ہور فر پی۔ ایچ۔ ڈی نیاں ڈگریاں حاصل کیتیاں۔ ڈاکٹر صابر
 مرزا ہوراں کی بچپن تھیں ہی شاعری نا شوق سی تہ اسراں لوہکی عمری تھیں ہی
 انہاں شعر آکھنے شروع کری دتے سن۔ انہاں فی طالب علمی نے زمانے پنج ہی
 تھنہ منڈی نے اندر مشاعرے کروائے جانے سن، جنہاں پنج مرکزی کردار
 شہباز راجوروی ہور ادا کرنے سن۔ شہباز ہور صابر مرزا ہوراں نے اُستاد وی

سن تہ گماہنڈی وی، اس واسطے اُنہاں نی شخصیت تھیں اثر قبول کرنا اک فطری گل سی۔ مقامی سطح اُپر منعقد ہونے والیاں ادبی تہ شعری محفلاں پنج صابر مرزا ہور سرگرمی نال حصہ کھننے۔

شروع شروع پنج اُنہاں اُردو شاعری واخ تہیان دتا تہ چنگاناں کمایا۔ ویلہ گُزرن نے نال نال اُنہاں اپنی ماء بولی واخ رُخ موڑیا تہ پہاڑی زبان وچ شاعری کرن لگے۔ اتھے وی اُنہاں خوب ناں کمایا تہ پہاڑی شاعراں نی پہلی صف پنج گنے جان لگے۔ پہاڑی تھیں علاوہ اوہ گوجری تہ پنجابی شاعری وچ وی اپنی جگہ بنانے پنج کامیاب ہوئے۔

صابر مرزا ہوراں نیاں کجھ کتاباں شائع ہویاں ہین، جنہاں پنج خوشبو نما (اُردو شعری مجموعہ) ‘باغ بہاراں (پہاڑی شعری مجموعہ)‘ رنگ رُتاں گلزار (پہاڑی شعری مجموعہ) ‘حدِ فراز (اُردو شعری مجموعہ)‘ کؤک کلیجہ کیس (گوجری شعری مجموعہ) ‘دینا ناتھ رفیق بحیثیت شاعر (تحقیقی مقالہ)‘ تہکھدے موسم (پنجابی شعری مجموعہ) ‘پہلیاں سوچاں (پہاڑی شعری مجموعہ)‘ تخلیق و تفہیم (اُردو مقالیاں نا مجموعہ)‘ ماسی بالی (پہاڑی ڈرامہ) تہ ‘صوبہ جموں کے علاقائی ادب پر اُردو کے اثرات‘ (تحقیقی مقالہ) شامل ہین۔

تحقیق یہ تخلیق تھیں علاوہ انہاں ترجمے ناوی چوکھا کم کیتا ہے، جس پنج ساریاں تھیں اُتم مثنوی مولانا روم نا پہاڑی ترجمہ ہے۔ صابر مرزا پہاڑی زبان نے نمائندہ شاعراں پنج شامل ہیں۔ انہاں نے شعری مجموعے ”رنگ رُتاں گلزار“ واسطے انہاں کی ۲۰۰۹ء پنج بیسٹ بک ایوارڈ نال وی نوازیا گیا ہے۔ اس تھیں علاوہ وی انہاں کی کئی اک سرکاری تہ غیر سرکاری تنظیمیاں نی طرفوں اعزاز حاصل ہوئے۔

ایہہ سوچجا شاعر ۶ جون ۲۰۱۶ء کی اس دُنیا کی خیر آباد آکھی تہ آخرت نے سفر اُپرنگی گیا۔ اللہ جنتاں پنج باسا کرے نے!

1۔ اوہکھے لفظاں نا مطلب:

معروف :	جانیا پہچانیا
تحقیق :	سوہ۔ کھوج
چوکھا :	چنگا۔ خاصا

آبائی : پیو دادے والا۔ جس نی نسبت اجداد نال ہووے
 بحیثیت : حیثیت بچ
 فطری : قدرتی
 تخلیق : کوئی لکھت جیہڑی پہلاں موجود نہ سی تہ نویں
 بنائی گئی ہووے
 سوچّا : سچ والا، ہنرمند
 لوہکی : نکلی۔ چھوٹی
 گماہنڈی : ہمسایہ

2۔ مندرجہ ذیل سوالاں نے جواب دیو:

- (۱) صابر مرزا نال تعلق کس خطے نال سی؟
- (۲) صابر مرزا نال جنم کدوں تہ گتھے ہو یا؟
- (۳) صابر مرزا نی مُندھلی تعلیم گتھے ہوئی؟
- (۴) شروع بچ صابر مرزا کیہڑی نوکری اختیار کیتی؟
- (۵) ریاستی کلچرل اکیڈمی بچ کے پھرتی ہوئے؟

- (۶) پہاڑی زبان تھیں علاوہ صابر مرزا کس کس زبان بچ شاعر کہتی؟
- (۷) صابر مرزا نے کیہڑے شعری مجموعے واسطے اُنہاں کی بہترین کتاب ناعزاز ملیا؟
- (۸) ڈاکٹر صابر مرزانی وفات کدوں ہوئی؟

3۔ کالم ”الف“ کی کالم ”ب“ نال مناسب طریقے نال جوڑو:

الف	ب
تحقیق نے میدان بچ وی	بچپن تھیں ہی شاعری ناشوق سی۔
۱۹۶۵ء بچ میٹرک نا	اپنی ماء بولی واخ رُخ موڑیا۔
صابر مرزا ہوراں کی	ترجمے ناوی چوکھا کم کیتا ہے۔
شہباز ہور	اُنہاں چوکھا کم کیتا ہے۔
ویلہ گُزن نے نال نال اُنہاں	امتحان پاس کیتا۔
تحقیق تہ تخلیق تھیں علاوہ اُنہاں	صابر مرزا نے اُستاد وی سن تہ
	گماہنڈی وی۔

4۔ خالی جگہاں کی پہرہ:

سیاست شخصیتاں پہلی صف آبائی علاقے اعزاز ناں

(۱) کسے..... بچ اپنا ناں کڈھیا تہ کوئی بڑا سائنس دان بنیا۔

(۲) دُنیا اندر ہمیشاں اللہ تعالیٰ سُن بکھریاں بکھریاں..... پیدا کیتیاں ہین۔

(۳) شعروادب بچ اُنہاں خوب..... کمایا۔

(۴) بُنیادی تعلیم انہاں اپنے..... علاقے تھیں حاصل کیتی۔

(۵) پہاڑی شاعراں نی..... بچ گنے جان لگے۔

(۶) کئی اک سرکاری تہ غیر سرکاری تنظیمیاں نی طرفوں..... حاصل ہوئے۔

